

Kerst met tante Jo

Van Marjan van den Berg verscheen eerder:

*Ze is de vioolmuziek vergeten
Van den Berg stort in!!
Je neemt gewoon een aanloopje
Hmmmmm...
Joy*

*Sanne
Uit het leven van Sanne
Dag Sanne
Sanne, Sanne
Alleen Sanne
Gewoon Sanne
Gelukkig Sanne
Zo Sanne
Echt Sanne
Die Sanne
Zeker Sanne
Het leven is leuk Sanne
Voor altijd Sanne*

Kerst met tante Jo

Marjan van den Berg

Iedereen heeft wel iets met Kerstmis. Ik ken iemand die krijgt al oprispingen bij het zien van de eerste kerstkransjes. Daarnaast woont een mevrouw die ver voor de intocht van Sinterklaas haar huis omdovert in een sneeuwlandschap met treintjes en lichtjes en kunstkerstboompjes. Een neef van me ervaart ieder jaar opnieuw een diep gevoel van eenzaamheid. Zijn zus bejubelt euforisch de familieband en houdt lange kersttoespraken aan tafel waarin ze benadrukt hoe belangrijk al haar familieleden voor haar zijn. Daar zit die neef bij. Die krijgt dan geen hap meer door zijn keel en heeft me ooit toegefluiserd dat hij van kerst graag een ramadan zou maken. Zijn vrouw zit elke zomer op de camping kerstkaarten te borduren.

Kerst doet iets met je. Het maakt je fan of vijand. Of je bungelt ergens in het enorme spectrum daar tussenin. Ik ben zo'n bungelaar. Ik raak in de war van de boodschap en ik houd erg van de kitsch. Ik ga graag naar de kerk met kerstavond en ik heb altijd een boom. En vaak

Eerste druk, oktober 2016

Omslagontwerp: Averil Design

Omslagfoto: © Alison Archinuk/Trevillion Images

Auteursfoto: FBH/Bart Homburg

Copyright © Marjan van den Berg

Uitgeverij Marjan van den Berg Teksten

ISBN: 978 90 824612 3 7

NUR 303

All rights reserved.

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

een kalkoen. Mijn kinderen zitten ieder jaar aan mijn kersttafel en sommigen zitten daar tegen hun zin. Maar dat durven ze niet te zeggen. Ze bouwen aan hun eigen kerstfrustratie en daar hebben ze recht op.

In het dorp waar ik jarenlang heb gewoond, vroeg de organisatie van de kerstavond in de plaatselijke grote kerk of ik een verhaal wilde voorlezen. Ik was vereerd. Het hoefde ook allemaal niet zo gelovig, verzekerde men mij. Een half uur nadat wij uitgezongen en gelezen waren, kwam er nog een echte kerstnachtdienst met een heuse dominee. Dus daar gingen de christenen naar toe. Ik moest spreken tot de heidenen, grofweg. Maar wel met een lichte boodschap.

Waarom niet? Ik heb wel iets met kerst, dacht ik. Dus het eerste jaar las ik een kerstverhaal voor van Godfried Bomans. Het heet 'De Engel'. Prachtig is dat. Maar het is natuurlijk veel leuker als Bomans het zelf voorleest. De aanwezigen zaten het verhaal beleefd uit en gaapten stiekem achter hun hand. Ze zaten er vanwege de traditie, vermoed ik. Ze gingen één keer per jaar en dat was met kerst. Dan behap je Bomans beter dan een dominee. Crescendo

speelde *I'm dreaming of a white Christmas* en het dameskoor zong *Cantique de Noël*.

'En?' vroeg echtgenoot na afloop.

'Wel leuk,' zei ik.

Dat vond ik eigenlijk niet. Ik vond het saai.

En ik besloot het anders te doen. Het jaar daarop schreef ik zelf iets. En ik las het voor:

✦ * ✦ * ✦

Carlos

Klik aan: *Google.com*. Tik in: gedicht kerst. Ik wil een gedicht voorlezen met Kerstmis, en dit moet genoeg hits opleveren om iets uit te kiezen. En dat doet het inderdaad. Google vind zoveel mogelijkheden dat het mij duizelt. Kerst is big business op het net. Tik in *www.kerst.nl*, en je krijgt een startpagina voor

wat aangekondigd wordt als: ‘De gezelligste kerst met veel doorklikmogelijkheden.’ Je krijgt er gratis muziek bij. Een digitale *White Christmas* begeleidt mijn zoektocht. Het is even doorzoeken naar een gedicht en ik krijg dat getingel niet weg. Gezellig? Nou....

Maak een keus. Snel. Hij speelt nu *Jingle Bells* en het wordt alleen maar valser. Wat moet ik kiezen? ‘Zelf decoraties maken, Zet binnen een paar klikken je pc in kerstsferen en Kies hier de tofste kerstringtones voor je mobieltje.’

Een vreemd soort weemoed overvalt me, zelfs al heb ik de knop gevonden waarmee het geluid stilvalt. Nog een mogelijkheid: ‘Geniet met de kerstwebcam mee van Kerst op andere plaatsen in de wereld.’ Hé, denk ik, zou Bethlehem daar dit jaar bij zitten? Nog eentje: ‘www.kerstlingerie.nl, verras je partner!’ De link is nieuw. Dat staat er tenminste in rode letters, met uitroepteken en versierd met een takje hulst. Die kerstlingerie stelt weinig voor. Je kunt, als je dat draagt, beter een beetje uit de buurt blijven van een kerstboom. Zeker als je er engelenhaar in hebt zitten. Ik ben als kind ooit in een boom vol engelenhaar gevallen en ik heb daar dagen jeuk van gehad. En ik had

een pyjama aan. Ik bedoel maar. Ook als je allergisch bent voor dennennaalden, is het onverstandig om in deze kerstlingerie voor een kerstboom te poseren. Kortom: kerstlingerie heeft weinig om het lijf. Maar de site is uitermate prikkelend. Dat dan weer wel.

Verder kan ik meedoen aan een wedstrijd waarmee ik een kok kan winnen met Kerstmis, me inschrijven in een kerstdatingprogramma als ik deze kerstdagen niet alleen wil zijn, informatie krijgen over Bemmelen waar de grootste collectie kerststallen ooit staat opgesteld, en die je deze dagen kunt gaan bewonderen, en dan zijn er nog waardevolle tips en stijlvolle trends om de kerstdagen door te komen.

‘Door te komen...’ het staat er echt. Vlak boven de site: ‘Depressieve kerstgedichten.’ Die heb ik maar over geslagen. Ik ben van deze zoektocht al depressief genoeg geraakt. Bovendien heb ik ieder jaar tante Jo met kerst. Het is tenslotte een familiefeest en Jo heeft niemand meer. Het is een oud-tante. Dus een tante van mijn moeder. Die is er al jaren niet meer, maar Jo gaat maar door. Onverslaanbaar, mijn tante Jo. Zij is van het soort dat je spreekwoordelijk

moet doodknuppelen. Hoewel dat misschien een beetje te grof is. Mijn man meent dat ze tante Jo boven niet willen. ‘Ze doen net alsof ze haar zijn vergeten’, zegt hij. Dus zitten wij met haar opgescheept. En ik heb ook nog steeds geen gedicht. Een beetje bezinning met tante Jo aan tafel kunnen we met kerst wel gebruiken. Doorzoeken maar. Ik klik op de categorie ‘Gewone kerstgedichten’ en lees. Veel herders, sterren, stallen, Maria’s, Jozefs en kindekes. Veel dichters mopperen terecht over de commercialisering van de kerst, over het woord dat letterlijk vlees is geworden, meestal te veel vlees met te veel saus en te veel noem maar op. Allemaal bedoeld om de kerstdagen door te komen.

Dan valt mijn oog op een kort kerstgedichtje van een straatkind in Colombia. Carlos heet hij. Vier regeltjes maar, die het verdienen om voorgelezen te worden. In een kerk, bij een viering, aan tafel, waar dan ook. En zeker bij mij aan tafel. Ik schaam me dat ik zit te mekkeren over mijn tante Jo. Want Carlos en al die andere kinderen en grote mensen die op straat zwerven, zijn de enigen die met zich recht afvragen hoe ze deze dagen kunnen doorkomen. Misschien kunnen wij aan die oplossing juist in deze

dagen een beetje bijdragen.
Carlos schrijft:

Jezus, waarom word ik altijd zo triest rond kerst?

Anderen zijn allemaal zo blij.

*Jezus, waarom vieren we uw geboorte
elk jaar weer,*

*Terwijl u elk jaar een beetje meer dood
gaat in mij?*

✦ * ✦ * ✦

De mensen hebben die avond gelachen in de kerk. Om mijn internetspeurtocht, om de kerstlinterie en om mijn tante Jo. Bij het gedichtje van Carlos golfde de ontroering door de kerk. Ik zag het gebeuren en was na afloop zo blij, dat ik totaal vergat dat ik tijdens het voorlezen op een beuntje had gestaan. Het was een houten verhoging waardoor ik boven het koorhek uitkwam en mijn papieren op een lessenaar kon leggen, naast de koperen

kandelaar met de brandende kaarsen. Ik pakte tevreden mijn papieren op en stapte ferm achteruit.

Door die stap viel ik achterover met mijn armen wijd in de kopersectie van Crescendo. Muziekstandaards tuimelden om, een hoornblazer zag kans mijn val met één arm ietsje te breken. Maar de vloer gaf niet mee. Ik knalde met mijn kont op de grafstenen. Het maakte een hoop kabaal en in de kerk hoorde je mensen schrikgeluiden maken. Ik krabbelde overeind, streek mijn jurk glad en verrees weer boven het koorhek.

Van opluchting barstte mijn publiek los in applaus. Niet alleen een goed verhaal, maar ook een wonderbaarlijke herrijzenis, en dat alles op kerstavond! Ik lachte iedereen dankbaar toe en liep naar mijn plaats.

De toon was gezet. In een kerk mag je lachen én klappen. En ik kreeg mijn eerste kerstkaarten voor tante Jo in de brievenbus.

‘En?’ vroeg mijn echtgenoot na afloop.

‘Hartstikke leuk,’ zei ik.

Ik las hem mijn verhaal voor, vertelde van het gelach, van de val en het applaus. Hij keek me bedachtzaam aan. Hij doet namelijk niet aan kerst. En aan kerk. En aan geloof. Oorzaak van veel ellende in de wereld, zegt hij altijd somber. Spreek dat maar eens tegen. Onze belijdende heiden, zo noemen we hem. Ik voorzag op dat moment al een ommekeer in zijn leven.

Maar het jaar daarop ging hij nog niet mee. Ik ging alleen. Met een nieuw verhaal.

Dat ging zo:

Licht

We vieren vanavond samen het kerstfeest. Kerst, feest van het licht. Licht dat langzaam terugkeert en licht dat de belofte inhoudt van dat kleine kind dat op de wereld kwam om ons vrede, liefde en licht over de hele wereld te beloven. Vrede en licht. Deze